

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1XObdo/38/2019
Identifikačné číslo spisu: 1015892958
Dátum vydania rozhodnutia: 17.04.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Miroslava Janečková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1015892958.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 25, IČO: 35 807 598, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné nám. č. 13, o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 11C/147/2012 (spoločné konanie o veciach sp. zn. 11C/147/2012, 11C/148/2012 a 11C/149/2012), o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Co/292/2015-99 z 9. júna 2015, takto

rozhodol:

- I. Návrh žalobkyne na prerušenie dovolacieho konania z a m i e t a
- II. Dovolanie žalobkyne o d m i e t a .
- III. Žalovanej n e p r i z n á v a náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1 . Okresný súd Bratislava III (ďalej aj „súd prvej inštancie“) spojil tri skutkovo a právne takmer totožné veci sp. zn. 11C/147/2012, 11C/148/2012 a 11C/149/2012 na spoločné konanie pod sp. zn. 11C/147/2012. Prvou výrokovou vetou uznesenia č. k. 11C/147/2012-7a z 5. októbra 2012 uložil žalobkyni, aby v lehote troch dní od právoplatnosti daného rozhodnutia zaplatila na účet súdu súdny poplatok za námietku zaujatosti vo výške 66,- € podľa položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej aj „zákon o súdnych poplatkoch“).

2. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením č. k. 8Co/292/2015-99 z 9. júna 2015 uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako vecne správne potvrdil podľa ust. § 219 ods. 1,2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“). V odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že žalobkyňa priamo v žalobe žiadala, aby nadriadený súd prikázal predmetnú vec inému súdu z dôvodu, že sudcovia

Okresného súdu Bratislava III sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí vzhľadom na ich pomer k veci a účastníkom konania. Súd prvej inštancie túto žiadosť posúdil ako námietku zaujatosti s tým, že žalobkyňa namieta zaujatosť všetkých sudcov daného súdu a žalobkyni vyrubil súdny poplatok podľa položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona o súdnych poplatkoch.

3. Odvolací súd sa nestotožnil ani s argumentáciou žalobkyne, podľa ktorej jej nemožno vyrubiť poplatok za vznesenie námietky zaujatosti, pretože konanie o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom je v zmysle ust. § 4 ods. 1 písm. k/ zákona o súdnych poplatkoch oslobodené od platenia súdnych poplatkov. Odvolací súd v tejto súvislosti poukázal na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej sa vecné oslobodenie konania od súdneho poplatku podľa ust. § 4 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch nevzťahuje na súdny poplatok za vznesenie námietky zaujatosti podľa položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov (sp. zn. II. ÚS 124/2011).

4. Uvedené uznesenie odvolacieho súdu napadla žalobkyňa dovolaním z dôvodu, že: a/ sudy rozhodovali napriek tomu, že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný (§ 237 písm. e/ OSP) - nepodala totiž námietku zaujatosti, ale návrh na postup podľa ust. § 12 ods. 1 OSP, b/ odvolací súd jej odhál možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ OSP) tým, že jeho rozhodnutie je nielen „absolútne prekvapivé“, ale aj nepreskúmateľné, c/ rozhodoval vylúčený sudca, resp. súd nebol správne obsadený (§ 237 písm. g/ OSP), keďže o jej povinnosti zaplatiť súdny poplatok rozhodol sudca súdu, ktorého nezákonný postup jej spôsobil majetkovú a nemajetkovú ujmu, ktorej náhrady sa v konaní domáha. Z týchto dôvodov žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) žiadala napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ako aj ním potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie zrušiť, a to bez náhrady. Zároveň navrhla odložiť vykonateľnosť napadnutého uznesenia odvolacieho súdu. Súčasťou dovolania žalobkyne bol tiež návrh na prerušenie dovolacieho konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ OSP.

5. Zo spisu vyplýva, že dovolanie žalobkyne bolo podané dňa 8. septembra 2015. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“), ktorý v ustanovení § 473 zrušil zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní vecí, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentrácii konania, ak by boli v neprospech strany (§ 470 ods. 2 CSP). Konanie začaté do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálne a funkčne príslušnom súde podľa predpisov účinných do 30. júna 2016 dokončí súd, na ktorom sa konanie začalo (§ 470 ods. 4 CSP).

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd funkčne príslušný na dokončenie predmetného dovolacieho konania, ktoré sa začalo do 30. júna 2016 (§ 470 ods. 4 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) a v mene ktorej koná zamestnankyňa s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. b/ CSP), najskôr skúmal, či je dôvodný návrh žalobkyne na prerušenie dovolacieho konania.

7. Dovolateľka svoj návrh na prerušenie konania podľa ust. § 109 ods. 1 písm. b/ OSP odôvodnila tým, že je potrebné podať na Ústavný súd Slovenskej republiky návrh na začatie konania o súlade položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov (ktorý tvorí prílohu zákona o súdnych poplatkoch) s Ústavou Slovenskej republiky. Argumentovala, že inštitút námietky zaujatosti predstavuje procesnú obranu proti sudcovi, u ktorého má účastník konania pochybnosti o jeho nezaujatosti a ako taká sa nemá spoplatňovať, pretože predstavuje jediný prostriedok, ktorým sa účastník môže domôcť preskúmania prípadného dôvodu na vylúčenie sudcu. Poplatok za námietku zaujatosti má podľa nej povahu fakticky poplatku za vyjadrenie sa k otázke neustrannosti sudcu v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čo je neprípustný zásah do základného práva na spravodlivý proces vrátane práva na neustranný súd, garantovaného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o

ochrane ľudských práv a základných slobôd.

8. Obligatórne prerušenie konania na účely podania návrhu na začatie konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky o súlade právnych predpisov (čl. 125 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) upravuje aj Civilný sporový poriadok, a to v ustanovení § 162 ods. 1 písm. b/, podľa ktorého súd konanie preruší, ak pred rozhodnutím vo veci dospel k záveru, že sú splnené podmienky na konanie o súlade právnych predpisov; v tom prípade podá Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na začatie konania. Podľa ust. § 438 ods. 1 CSP je toto ustanovenie možné primerane aplikovať aj v dovolacom konaní.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“) sa nestotožnil s argumentáciou žalobkyne, že vyrubenie poplatku za námietku zaujatosti jej bráni vyjadriť sa k otázke zaujatosti sudcu. Položka č. 17a bola do Sadzobníka súdnych poplatkov opätovne zavedená zákonom č. 621/2005 Z.z., pretože (ako vyplýva z dôvodovej správy k tejto novele zákona o súdnych poplatkoch) dochádzalo k zneužívaniu inštitútu námietky zaujatosti zo strany účastníkov, a tým k zbytočnému predlžovaniu konania. Podľa dôvodovej správy predmetný poplatok má mať povahu kaucie, ktorá sa poplatníkovi vráti, ak námietku podal dôvodne. Takéto obmedzenie je podľa dovolacieho súdu primerané a prispieva aj k zachovaniu iného ústavne zaručeného práva, a to práva na prerokovanie veci v primeranej lehote (čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky). Zaplatený poplatok za námietku zaujatosti sa navyše v prípade jej oprávnenosti podľa ust. § 11 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch vráti. Ak poplatok v takomto prípade ešte nebol zaplatený, súd uznesenie o uložení povinnosti zaplatiť poplatok zruší. Otázkou vzťahu medzi právom na prístup k súdu a povinnosťou zaplatiť súdny poplatok sa zaoberal aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v rozsudku zo dňa 19. júna 2001, č. sťažnosti 28249/95, vo veci Kreuz proti Poľsku uviedol, že nikdy nevylúčil možnosť, že záujmy riadneho chodu justície môžu odôvodňovať zavedenie finančného obmedzenia na prístup jednotlivca k súdu a konštatoval, že požiadavku zaplatiť súdny poplatok v súdnom konaní nemožno pokladať za obmedzenie práva účastníka na prístup k súdu, ktoré je nezlučiteľné per se s článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (odseky 59, 60).

10. Keďže dovolací súd nepovažoval položku č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov za rozpornú s Ústavou Slovenskej republiky a jej článkom 46 ods. 1, návrh žalobkyne na prerušenie dovolacieho konania podľa ust. § 162 ods. 1 písm. b/ CSP ako nedôvodný zamietol.

11. V ďalšom dovolací súd skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je prípustné napadnúť týmto opravným prostriedkom. Vzhľadom na prechodné ustanovenie § 470 ods. 2 CSP, podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, dovolací súd prípustnosť dovolania žalobkyne posudzoval v zmysle ustanovení § 236 a nasl. OSP, teda procesnej úpravy platnej a účinnej v čase, keď žalobkyňa toto dovolanie podala a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

12. V danom prípade ide o dovolanie podané v obdobnej veci, aká už bola aspoň v piatich prípadoch predmetom konania pred dovolacím súdom na základe skoršieho dovolania tej istej dovolateľky - viď konania vedené na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 14XCdo/19/2015, 14XCdo/37/2015, 14XCdo/39/2015, 14XCdo/45/2015, 14XCdo/49/2015. Dovolací súd sa s odôvodneniami rozhodnutí, ktoré boli vydané v týchto konaniach v celom rozsahu stotožňuje, poukazuje na ne, a preto ďalšie dôvody už neuvádza (ust. § 452 ods. 1 CSP).

13. Vzhľadom k tomu, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesných väd tvrdených dovolateľkou (ust. § 237 ods. 1 písm. e/, f/, g/ OSP) a nevyšli najavo ani iné vady konania uvedené v ust. § 237 ods. 1 OSP, pričom prípustnosť dovolania nevyplýva ani z ust. § 239 OSP, dovolací súd podľa ust. § 447 písm. c/ CSP odmietol dovolanie žalobkyne ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

14. Keďže dovolací súd zamietol návrh žalobkyne na prerušenie dovolacieho konania a odmietol dovolanie žalobkyne ako (objektívne) neprípustné, je neopodstatnený tiež návrh žalobkyne na odklad

vykonateľnosti napadnutého uznesenia podľa § 444 ods. 1 CSP a dovolací súd nie je povinný o ňom rozhodnúť osobitným výrokom (k uvedenému porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. marca 2016, sp. zn. 3Cdo/616/2015).

15. V konaní bola úspešnou stranou žalovaná, ktorej tak voči žalobkyni vznikol nárok na náhradu trov dovolacieho konania (§ 255 ods. 1 CSP v spojení s § 453 ods. 1 CSP). Keďže však podľa obsahu spisu žalovanej v tomto konaní preukázateľne žiadne trovy nevznikli, Najvyšší súd Slovenskej republiky v súlade s článkom 17 základných princípov Civilného sporového poriadku, zakotvujúcim procesnú ekonomiu, žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznal (k uvedenému porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2018 sp. zn. 7Cdo/14/2018).

16. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.